

ŠIBENSKI list

ŠIBENIK
Srijeda,
23. prosinca 1953.
Izlazi tjedno
God. II. Broj 2
Cijena 7 dinara

ORGAN SOCIJALISTIČKOG SAVEZA RADNOG NARODA ZA GRAD I KOTAR ŠIBENIK

Naša Armija je škola za podizanje socijalističke svijesti naših građana

ODGOVORI PREDSEDNIKA TITA NA PITANJA UREDNIKA LISTA „NARODNA ARMIJA“

Vrhovni komandant Jugoslavenske narodne armije, maršal Jugoslavije Josip Broz Tito primio je na Brdu kod Kranja glavnog urednika lista "Narodna armija" pukovnika Mirka Kaležića i povodom Dana Armije dao mu odgovore na nekoliko postavljenih pitanja.

Prvo pitanje koje je postavio glavni urednik "Narodne armije" glasilo je:

— U čemu je, duže Maršale, unutrašnje i međunarodno značenje naše politike armije?

Maršal Tito je odgovorio: — Vi biste ustvari htjeli znati zašto mi idemo za tim, da naša Armija bude što jača, zašto nastojimo da je što više naoružamo i u čemu je njen perspektivni razvoj.

Prije svega, s našeg unutrašnjeg, nacionalnog gledišta, njegovo značenje je u tome, što smo mi po završetku oružanog dijela naše revolucije znali već po iskustvu iz historije, da se nijedna tekovina revolucije ne može sačuvati, ako nema jedne oružane snage koja bi čuvala tu revoluciju. Kako je bilo u prošlosti, to važi i danas, a bit će tako još dugo vremena. Naša borba bila je krvava i mi smo u njoj pobijedili unutrašnje protivnike današnjeg sistema koji su bili suradnici okupatora. Razumije se, mi smo bili svijesni da ih nismo definitivno likvidirali i zadaća naše Armije bila je u prvom redu u tome, da se osigura nesmetan poslijeratni razvoj novog, socijalističkog društvenog sistema u našoj zemlji. Zato ona je bila potrebna jaka armija.

Nama je to bilo utoliko lakše što je naša Armija izrasla iz same Revolucije, odozdo, iz naroda. A narod je sam želio da ima jaku Armiju, da bi sačuvao ono za što se borio i da bi se mogao razvijati na miru od svakog pokušaja ugrožavanja bilo izvana ili iznutra. Zato njen karakter narodne armije ima prvenstveno značenje kad se radi o našim unutrašnjim odnosima: naša Armija nije nešto što bi bilo van samog naroda, ona nije samo instrument stvoren radi izvjesnih specifičnih zadaća, iako i takve zadaće ima, nego je sastavni dio naše narodne zajednice, koji živi ne samo vojničkim životom već i životom našeg općeg današnjeg društvenog razvitka. Pripadnici naše Armije, kao i svi naši građani, žive politički, razvijaju se i imaju sve mogućnosti i za politički i za kulturni i svaki drugi razvoj. Oni nisu odvojeni dio naroda kome bi bilo uskraćeno nešto iz ovih ili onih razloga. Ne, pripadnici Armije, kao i svi ostali građani naše zemlje, moraju biti točno informirani o svakodnevnom našem životu i upoznati sa cjelokupnim našim razvojem. Zbog toga je potrebna i važna politička naobrazba pripadnika naše Armije, zbog toga je važan unutrašnji politički život Armije. Jer, kad njeni članovi imaju pravilna shvaćanja o našem unutrašnjem životu i zbičanju, oni mogu ne samo kao cjelina nego i pojedinačno djelovati kao svijestan faktor u pravcu očuvanja našeg unutrašnjeg života i omogućavati miran razvoj našeg socijalističkog sistema. U tome leži ogromno značenje naše Armije za naš unutrašnji razvoj.

U svim vremenima ljudi su stvarali armije i oružane snage iz dva razloga: radi obrane i radi osvajanja. Naša Armija imala je od samog početka smisao postojanja u svojoj ulozi branioca tekovina naše Narodne revolucije: njena uloga bila je od samog početka usmjerena u prvom redu na istjerivanje okupatora i likvidaciju domaćih kvislinga, a onda na očuvanje onoga što je stečeno. Kao oružani faktor jedne socijalističke zemlje, ona je baš po svom karakteru branioca, iako

to joj je bilo lako, jer je imala nedjeljivu podršku cjelokupnog našeg naroda. Njena snaga je u tome što nije sama: kroz nju se oličava čitav naš narod, u kome je svatko tko je sposoban da nosi pušku, spreman da stane na mjesto onoga koji je pao, koji bi dao svoj život za našu zemlju.

Eto, u tome bi uglavnom bilo nacionalno i međunarodno značenje naše politike jake armije.

PITANJE: Karakter naše Armije uslovljen je socijalističkim karakterom naše zemlje; dali i u kojim oblicima treba da se odražava na život u Armiji borba za socijalističke društvene odnose u zemlji?

historijske revolucionarne uloge. Ta uloga je ogromna, au se ona ne sastoji u tome što bi oni na vrhovima bajoneta unosili svoju svijest u druge zemlje i narode, već u tome što takva armija postoji i ima takvu miroljubivu politiku da brani ono što danas u našoj zemlji postaje za čitavo čovječanstvo sve više primjer razvoja u demokratskom socijalističkom pravcu.

Zato se u našoj Armiji pored redovnog, čisto stručnog vojnog rada, mora u punoj mjeri odvijati i rad na razvijanju socijalističke svijesti sve novih i novih generacija koje kroz nju prolaze. Zbog toga u toj Armiji mora i unutrašnji život biti sasvim drukčiji nego u drugim zemljama. Razumije se, time ne mislim reći da treba da prestane disciplina; disciplina u takvoj Armiji, još je na višem stupnju, ali ona nije kasarska, nije nametnuta odozgo, nije takva da ponižava ljude kao takve i čini ih instrumentima već ih kao ljude i vojneke diže na još viši stepen. To je disciplina koja je svoj život sama jednoj istinski socijalističkoj armiji.

U takvoj armiji neophodan je dalekosežan rad i on se kod nas (Nastavak na 2. strani)

Sa posljednjih manevara JNA

Svečana akademija

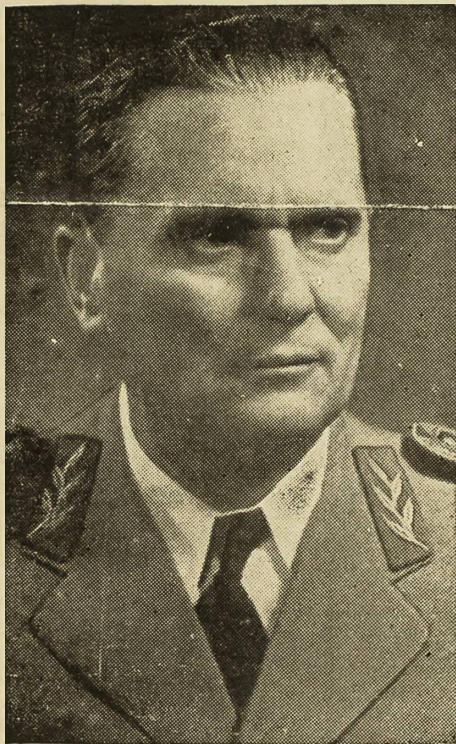
Povodom dvanaeste godišnjice osnutka Jugoslavenske narodne armije 21. prosinca održana je u Narodnom kazalištu svečana akademija, kojoj je, pored predstavnika JNA, narodne vlasti, političkih, masovnih i društvenih organizacija, te predstavnika javnog i kulturnog života, prisustvovalo i brojno građanstvo. Akademija je počela državnim himnom "Hej Slaveni i Internacionalom, koje je uz pratnju vojne muzike otpjevalo RKUD Kolo.

Referat o godišnjici Jugoslavenske narodne armije podnio je drug Milan Počuća, kap. fregate.

Nakon toga je izveden umjetnički program. Pripadnik JRM

Martin Golac recitirao je jednu pjesmu od E. Sinka, a zatim je grupa pionirki iz dječjeg doma "Petar Grubišić" izvela narodna kola. Član Narodnog kazališta Marta Krušlin otpjevala je dvije pjesme od Konjovića i Gotovca, a zatim su pripadnici JRM izvodili narodne igre. Pionirka Vera Stern recitirala je "Tito naprijed" od V. Nazora. Pored toga, vojna muzika je intonirala "Pjesme bosanskih šuma", a na kraju je RKUD Kolo otpjevalo "Nove brazde" od Gotovca i "Naš put" od Mihajlovića.

Prisutni građani, koji su s velikim interesom pratili odvijanje programa, srdačno su pozdravili izvađače na ovoj svečanoj akademiji.

oružana sila, imala u izvjesnom smislu i veliku miroljubivu ulogu u svijetu. Time se ona razlikuje od svih drugih armija koje postoje. Jer, mi smo stvarali svoju armiju i danas je usavršavamo s jednim ciljem da očuvamo mir, da obranimo svoju zemlju i zaštitimo njene interese, a nikom slučaju radi otimanja tuđih zemalja. I njeno međunarodno značenje je baš u toj ogromnoj ulozi armije koja nikoga ne ugrožava i koja svojim postojanjem samo može da doprinese stabilnosti i učvršćenju mira.

Mi danas imamo i sporazum s Grčkom i Turskom. Slični sporazumi obično su se uvijek shvaćali kao izvjestan element ne samo obrane nego i mogućeg napada. Kod nas ovaj drugi oblik nikad ne dolazi u obzir. Kod nas se radi samo o obrani i ulozi naše Armije u tom prijateljskom sporazumu ima jedino obrambeni karakter.

I sada, u vezi s Trstom, u trenutku kad su došli u pitanje naši životni interesi, Jugoslavenska armija nastupila je kao faktor obrane tih interesa, kao faktor obrane mira. Ali, čim se pokazalo da je prošla opasnost koja je postojala — ta Armija se povlači i odlazi u kasarne. Ona je svoju zadaću trenutno izvršila, a

ODGOVOR: Ja sam o tome rekao nešto već u odgovoru na vaše prvo pitanje, ali bih htio da kažem još nekoliko riječi.

Naša Armija je ovakva kakva je baš zato što je socijalistička, a to znači da je ona armija novog tipa, armija novog sistema. I pošto je ona armija novog a ne starog sistema, najbitnije je da njeni pripadnici uvijek budu svijesni svojih zadaća i svoje uloge kao članova te armije, da budu svijesni da oni nisu nešto van naroda nego da su, iako specijalan instrument obrane zemlje, i pak sastavni dio te zemlje, dio koji ima svijest o njenoj stvarnosti, o tome šta se u njoj događa. To je ustvari ono što mora znati svaki građanin naše zemlje.

Naša Armija je zapravo škola za podizanje socijalističke svijesti naših građana, škola koja je, po mom mišljenju, jedna od najznačajnijih. Naši građani moraju u njoj dobivati ne samo znanje o vojnim vještinama i rukovanju vojnom tehnikom, nego isto tako moraju upoznati i našu stvarnost i saznanje zašto su u toj Armiji šta imaju da brane: nešto sporeno ili dalekosežno, što je ne samo pitanje naše zemlje nego i pitanje daljnjeg društvenog razvitka uopće. Pripadnici naše Armije moraju biti svijesni svoje

UZ DAN ARMIJE

Budni čuvari naše obalne granice

Spuštao se mrak. Razvučena i mlika zgrada opasana kamenim zidom gubila se u tami. Nazivali su se još samo kamenu zidovi kao silhueta izbljeđele panorame. Nevrijeme je bjesnilo svom žestinom; vjetar prvo umjeren, a zatim sve jači. Od prostorija, gdje je smještena posada stanice, samo nekoliko koraka udaljena, strši jedva primjetna osmatračnica iz koje osmatrač — mornar neprekidno i po svakom vremenu budno osmatra morsku površinu sve do granica, dokle oko pomoću osmatračkog durbina može da dopre.

Dva bijeda svijetla petrolejke s jedne i druge strane zida osvijetljavala su sobu u kojoj se nekolicina mornara okupila oko šaha; drugi čitaju knjige, a desetar Orlić dovršava svoj rad: sliku maršala Tita. Sa strane, mornari Rojić i Cvitanović gledaju u vješte poteze ruku svoga druga.

— Kada će biti gotova? — zapita Rojić.

— Da nisam bio na dužnosti, već bih je završio, — uzvratilo je na brzinu Orlić, kao da mu je pitanje smetalo. I dok jedni rade, odmaraju se i spremaju za službu, dotle dežurni na osmatračnici neprekidno i pažljivo osmatra more. U osmatračnici, ne tako prostranoj, smješteno je najpotrebije za obavljanje službe, sredstva veze, potrebni dokumenti i oružje.

Dok su kišne kapljice neravnomjerno udarale o prozorska okna, mlađi vodnik Srećko Mraz i mornar Đorđe Pavić zagledajući se, zastaše za trenutak nepomični. Učinilo im se da i, pored šuma, kiše i vjetera, razabiru neki drugi šum; nešto što ne dolazi ni od vjetera ni od kiše.

— Cuješ li što? — prekida tišinu Srećko.

— Kao buka nekog motora, ili se meni čini, — odgovara Đorđe naprežući se da još jednom uhvati taj šum.

I zaista neravnomjerno prostiranje zvuka čas slabije, čas jače, jasno se razlikovalo od šuma vjetera i kiše.

Mora da je brod, počne Đorđe.

— Sigurno motorni, ali nema svijetla.

Prosinačka kišna noć i nevrijeme otežavalo je osmatranje; vidljivost je bila ograničena na nulu. Još koji čas i šum motora se izgubi. Malo kasnije buka motora bila je mnogo jača.

— Daj pozivni znak, — reče Đorđe.

Baš tog momenta Srećko dohvati reflektor i preko tastera počne da daje pozivne znakove. Nitko se nije javio, motor je prestao da radi i nije se više ništa čulo.

— Ovo nije naš, — reče kao za sebe Srećko.

— Čudno da se nije javio, — dodade Đorđe. Dva mornara, osmatrača kao da su se u tom momentu složili u onome što su mislili. Strani brod, primijetili su ga po šumu, a nije se javio. Znači o ovome treba izvijestiti patrolne pomorske organe.

— Je li to dežurni oficir, —

upita Srećko držeći u lijevoj ruci susalicu, dok je unosi podatke zapažanja u dnevnik osmatranja, 23.00 smjer . . . udaljenost 2 Nm, nepoznati brod, jaki šum motora bez svijetla; na poziv signalom u gasio motore.

Glas s drugog kraja žice potvrdno je odgovorio, a kada je primio podatke završio je riječima »dobro«.

Te noći Srećko nije htio da spava. Poslije nekoliko sati ponovo zapita dežurnog:

— Strani brod sa stranim ljudima! — kratak odgovor više ih je obradovao nego možda pohvala; pa, iako nije imao svijetla, nije im umakao . . . uhvatili su ga po zvuku. Sutradan sva posada s osmatračke stanice govorila je o noćnom događaju.

Takvi su mornari na osmatračkim stanicama. Oni su među prvima u lancu onih koji budno bdiju nad našim morskim granicama. Oni sprečavaju svaki pokušaj neprijatelja da naruši miran i stvaralački rad naših ljudi, osjećujući svaku provokaciju koju organiziraju neprijatelji naše domovine.

Samozvani gosti, koji nisu izvršili svoj zadatak, izgleda da nisu računali na neraskidivi lanac naših organa sigurnosti, na njihovu budnost i spremnost da svakog časa izvrše svoju dužnost — a fakvi su mornari osmatračkih stanica, stražari naše obalne granice.

Petar Krasojević, poručnik korvete

Naša Armija ima obrambeni karakter

(Nastavak s 1. strane)

i odvoja. Razumije se da u tome još ima slabosti, ali se ide naprijed i sve više treba ići u pravcu takvog unutrašnjeg života Armije, života koji svestrano odgaja naše ljude i u kulturnom i u svakom drugom pogledu. Jer, naša zemlja imala je nesreću da su u njoj vjekovima bili takvi uslovi u kojima se ljudi nisu mogli služiti tekovinama nauke i kulture koje je stvarala čovječanstvo: mjesto knjige, naši narodi morali su držati mač u ruci i vješto voditi borbu za svoj opstanak. To se odrazilo i na kulturni nivo naše zemlje, na nivo civilizacije i sve ostalo. Zato nama sada i nisu dovoljne škole koje imamo — osnovne, srednje, univerziteti i t. d. — već su nam potrebne i druge, kao što su Socijalistički savez radnog naroda Jugoslavije, Savez komunista i razne društvene organizacije, a među njima baš u Armiji najveći broj naših ljudi može da dobije osnovne pojmove o značenju, ulozi, dužnostima i zadacima pripadnika te Armije.

Da bi unutrašnji odnosi u Armiji mogli biti takvi i da bi se disciplina mogla tako razvijati, mnogo zavisi od rukovodećeg sastava. Odgovornost rukovodećih ljudi u tom pogledu je od ogromnog značenja, jer oni mogu svojim nepravilnim radom i stavom mnogo šta u tome pokvariti. Zato baš oni u prvom redu i moraju biti duboko svjesni svega toga, da bi omogućili takove pravilne unutrašnje odnose i disciplinu o kojoj sam govorio. U tome je njihova osnovna odgovornost. Zbog toga se razna stara shvaćanja bivših oficira i onaj stari duh, koji kod nas dođuše vrlo rijetko provejati, moraju apsolutno izbjegavati.

Razvoj u pravcu tog novog dostigao je, po mom mišljenju, vrlo visok stupanj u našoj Armiji.

PITANJE: Druže Maršale, kojim svojstvima naše Armije, kao narodne i socijalističke, pridajete najveće značenje?

ODGOVOR: Teško je reći da ovo ili ono svojstvo naše Armije ima najveće značenje naročito ako uzmemo ono osnovno što je karakterizira kao narodnu i socijalističku armiju. Baš zato što je naš revolucionarni razvoj išao specifičnim putem, što se naša revolucija nije razvila odozgo već odozdo. U njoj su, u jednom naročitom momentu, u uslovima Oslobođilačkog rata i teške okupacije, učestvovali naši radnici, seljaci i drugi građani, i taj narodni karakter bio je glavni element koji je omogućio stvaranje jedne prave narodne armije. Iz takve narodne armije izrasla je i raste jedna socijalistička armija — i ta dva pojma su nerazdvojno vezana. U tome se naša revolucija razlikuje od drugih i u tome je njena trajnost i nepobjedivost. Ona nije bila nešto silom oružja nametnuto izvana već nešto što je sam narod izvojevao silom oružja. I sve naše pjesme i sva ona oskudna literarna djela stvarana u toku rata imaju taj duh, taj karakter. Izrasla iz naroda, naša Armija je i danas njegov sastavni dio.

Zato kad pogledamo razvoj naše Armije i usporedimo ga s razvojem armija u kapitalističkom svijetu i u Sovjetskom Savezu, vidimo da one idu drugim putem, koji od armije stvara samo instrument sposoban da ratuje. Mi vidimo na našoj strani ogroman plus, jer, dok mi stvaramo i već smo stvorili armiju koja je sastavni dio naroda, na Zapadu a i u Sovjetskom Savezu one se umjetno odvajaju od općeg narodnog zbivanja. Pripadnici tih armija odgajaju se samo u osvajačkom, ratničkom smislu, ali im se ne dozvoljava opći politički rad u armiji, kulturni odgoj i t. d., tako da se od tih ljudi stvara jedan čisto vojni militaristički instrument, koji se u teškim porazima apsolutno raspada. Raspada se zato što nema korijena u narodu, zato što se ti korijeni svakodnevno sje-

ku i čupaju, jer se hoće da taj instrument bude sposoban da ide i protiv vlastitog naroda. Mi, međutim, nikad nismo mislili niti mislimo da orijentiramo našu Armiju da ide protiv vlastitog naroda, jer su njeni korijeni baš tu.

Primjere raspadanja i doživljavanja katastrofe takvih armija i njihovih naroda u slučaju velikih teškoća predstavljaju i slučaj Njemačke u posljednjem i slučajevi drugih armija u svim prošlim velikim i manjim ratovima. Napoleonova armija se također raspala zato što je u njoj iščezao moralni faktor, koji je bio samo osvajanje i pljačka. Ljudi u našoj Armiji, međutim, crpu svoj moral iz naroda, iz brige za svoju zemlju, iz brige za očuvanje tekovina koje su postigli u revoluciji. To je moralni faktor koji raste, koji je, tako reći, uvijek živ. I u tome je ogromna razlika između naše i drugih armija.

PITANJE: Jugoslavenska narodna armija ima velika iskustva iz Narodnooslobođilačkog rata. Kakvo značenje, druže Maršale, pridajete tim iskustvima u izgradnji njene vojne misli i koja od njih smatrate najdragocjenijim?

ODGOVOR: Razumije se da su ta iskustva od velikog značenja i mi smo uvijek govorili da je naša Narodnooslobođilačka borba

žanju i naročito činjenici da se u našoj Armiji nalaze kao rukovodioci ljudi koji su prošli ovaj rat, nikakvo odsijecanje ili izolacija u slučaju kakvog novog rata ne će moći da demoralizira naše jedinice niti učiniti da se predaju, što je bio slučaj sa čitavim divizijama drugih armija u posljednjem svjetskom ratu. Ne, naše je iskustvo boriti se dalje i zato nema mjesta strahovanju od odsijecanja i odvajanja pojedinih jedinica od cjeline armije. Naše iskustvo u toku rata pokazalo je da su pojedine jedinice bile odvojene, ali da su uvijek oko sebe stvarale slobodne teritorije, da su uvijek mogle da se probiju i da su osjećale, da, dok imaju oružje u ruci i svoju ubojnu snagu, uvijek mogu djelovati i spojiti se sa svojom glavinom.

Razumije se da je bilo iznimaka, ali nije bilo onoga što je bilo na drugoj strani, i na ruskoj fronti i drugdje gdje su čitave armije padale u zarobljeništvo zato što je neprijatelj tenkovima prošao naprijed i odsjekao ih. Naše iskustvo treba u našim vojnim školama i akademijama da bude uzeto kao osnov, a iz njega u prvom redu pitanje morala i shvaćanja. Ja ne kažem da to iskustvo treba sada prosto presaditi u našu Armiju, pa da bude onako kao što je onda bilo. To iskustvo može da bude samo osnovna linija, jer su današnja

padna, a ima i drugih obrambenih shvaćanja. Šta biste nam mogli reći o tome?

ODGOVOR: Pitanje formacije se ne može promatrati ukočeno, šablonski, već kao stvar u razvoju kod koje igraju ogromnu ulogu i geografski i ekonomski i drugi faktori. Zato se ne može reći da je bolja ova ili ona formacija. Ja znam da u formacijama istočnih zemalja ima dosta nedostataka, a znam da ih ima i u zapadnim. Razumije se, ne kažem da ih nema i kod nas. Postoje i kod nas i mi sada gledamo da ih otklonimo i da prilagodimo formacije Armije obrambenim uslovima naše zemlje. Jer, naša Armija ima obrambeni karakter. Mi tome moramo prilagoditi i naše formacije i naš transport i sve drugo.

Nedostaci koji kod nas postoje, nisu samo subjektivnog već i objektivnog karaktera, jer mi nemamo dovoljno motorizacije i transportnih sredstava. Ali, ni to nije uvijek osnovno za rješavanje nedostataka. Jedna glomazna motoriziranost, kao što je recimo slučaj s američkom armijom, bila bi u našim uslovima teret. Jer, sve mora imati svoj smisao. Američka armija je dolazila na evropska ratišta i, pošto ima tako jak industrijski potencijal, mogla je to iskoristiti svoju motoriziranost u punoj mjeri. Ali na korejskom ratištu ja mislim da to nije bilo moguće u takvoj mjeri kao na evropskom. I kod nas se ta sredstva u takvoj količini i na takav način ne mogu iskoristiti. Ali, nama nedostaju ta sredstva i mi treba da ih osiguramo.

Formacija je, dakle, u stalnom razvoju. Ja sam, naprimjer, na manevrima vidio da ima nedostataka i u čemu su. Bilo ih je ne toliko u motorizaciji koliko u nepravilnom iskorištavanju, u velikoj gusnini, u nevedenju računom o tome kao da je to pravi rat i da treba spriječiti da avijacija naleti i razbije kolonu, i t. d. Razumije se, tu se radi o organizaciji i izvlačenju pouke iz jedne vježbe. Mi sada to usavršavamo, a izučavat ćemo i sve armije koje danas postoje i nastojat ćemo da primijenimo kod nas ono što je za nas najpovoljnije, kao što ćemo, vodeći računa o karakteru naše Armije, nastojati da dodamo i ono što mi smatramo kao najpovoljnije.

Sve je to stvar razvitka i zato se ne može reći da je ovo ili ono najbolje.

PITANJE: Kakvo je vaše mišljenje, druže Maršale, o publicistici Jugoslavenske narodne armije, o njenom mjestu i ulozi u izgradnji naše vojne misli?

ODGOVOR: Ja pratim redovno našu vojnu publicistiku. Ne mogu reći da sve čitam, ali je u glavnom pratim i smatram da je publicistika naše Armije na priličnoj visini i po kvaliteti i po kvantitetu. Ima, dođuše, i izvjesnih stvari koje su ponekad površne, ali je to stvar diskusije i onih koji pišu.

Što se tiče »Narodne armije«, mogu reći da je to dobar list, koji igra vrlo značajnu odgojnu ulogu u našoj Armiji. Tehnički list je dobro uređen. A naročito se ističe njegova pozitivnost. Nastojte da i dalje idete tim putem i poboljšavajte svoj list koliko je najviše moguće, jer on ima u pogledu tretiranja i opće društvene problematike naše zemlje i vojnih problema veliko značenje za odgoj pripadnika Armije.

PITANJE: Kako gledate, druže Maršale, na borbu mišljenja u našoj vojnoj publicistici?

ODGOVOR: — Mislim da je pravilna ta borba mišljenja, ali ona uvijek mora imati jedan određen nivo i ne smije prijeći u nešto što bi izgledalo kao superiorno podcjenjivanje mišljenja nekog drugog. Razumije se, pogrešna shvaćanja treba pobijati, ali to treba činiti dokumentirano. Diskutanti ne smiju unositi duh koji bi mogao krnjiti ugled rukovodilaca naše Armije.

Kratke vijesti iz naših općina

Đevrske

SMRTRNO NASTRADA O MLADI RADNIK

Prije nekoliko dana dogodila se na radištu željezničke pruge Knin—Zadar na dionici Đevrske teška nesreća, u kojoj je nastradao životom 16-godišnji radnik Mladen Pokrajac Božin, iz Varivoda. Unesrećeni je prilikom guranja vagoneta iz tunela bio pritješnjen uza zid, zadobivši teže tjelesne povrede, nakon čega je odmah upućen u kninsku bolnicu, gdje je malo zatim preminuo.

Skradin

USPJELO GOSTOVANJE DILETANTSKE GRUPE IZ SKRADINA

Diletantska grupa iz Skradina gostovala je prošlih dana u Bratiškovcima, gdje je dala priredbu. U dvorani zadružnog doma, koja je bila ispunjena do posljednjeg mjesta, članovi grupe izveli su komediju u tri čina »Mitvi ne plaćaju porez«, a ženski duet uz pratnju harmonike otpjevao je dvije pjesme, a zatim je uslijedila zabava.

Mještani su srdačno pozdravili svoje goste kojima su nakon izvedbe priredili zakusku. Da bi se bar nekako odužili takvoj pažnji, grupa je uz odobrenje garnizona JNA u Skradinu poklonila Bratiškovcima jedne kulise za pozornicu, koje su vlasništvo garnizona JNA.

Za drugarski prijem diletantske grupe založili su se pojedini rukovodioci masovnih organizacija i poljoprivredne zadruge, te mjesni učitelji od kojih naročito Nikola Krička.

J. Jurić, učitelj

BIRAČI RAZMATRAJU ZAKON O ZAŠTITI POLJSKIH DOBARA

U nedjelje 13. i 20. XII. o. g. u svim selima su održani zborovi birača, na kojima su birači upoznati o Zakonu o zaštiti poljskih dobara i o ljestvici katastarskih prihoda za nov način oporezivanja. Na tim zborovima se raspravljalo i pitanje popravka seoskih i općinskih puteva, te su u tu svrhu donesene odluke o samodoprinosu u fond za popravak puta. Samodoprinos je u svim selima postavljen na bazi sposobne radne snage i vlasnika vozila.

ODRŽANO SAVJETOVANJE S POLJARIMA

Prije nekoliko dana održano je savjetovanje s poljarima radi proučavanja novog Zakona o zaštiti poljskih dobara, odluke NOO-e i Pravilnika za vršenje poljarske službe. Kao prvi rezultat bio je, da je u roku od 3 dana u potpunosti sprovedena Odluka NOK-a u smicanju koza, jer se na području ove općine ne može vidjeti ni jedne koze van staje. Isto tako, poljari su pristupili sprovođenju novog Zakona o zaštiti polja, što je pozitivno primljeno u narodu.

DOBROVOLJNI RADOVI NA POPRAVKU OBALE

Prije nekoliko dana, građani Skradina su masovno izašli na dobrovoljni rad, na popravku obale koja je porušena već 20 godina. U toj akciji su građani dali oko 100 radnih sati, čija vrijednost se cijeni na oko 50.000 Din. Na tim radovima se naročito istakla omladinska organizacija, a osobito ovi pojedinci: Perčin Marija, Marenci Lidija, Anić Marija, Bačić Karmela, Petrović Miroslava, Zorica Rade i Anić Ivan. Od ostalih članova SSRN i članova SK istakli su se: Torbarina Frane, Uroda Kažimir, Uroda Ante, Vukičević Mate, Petrović Sime, Sladić Ivan, Batić Nikola, Bačić Stipe i Maleš Grgo. Od organizacije žena istakle su se: Colović Jeca, Krsmanović Vita, Brajković Karmela, Lalić Milija i Babić Jela. Isto tako i ostali učesnici ovih radova tog dana su bili primjerni u svojoj požrtvovnosti, što najbolje svjedoče rezultati tih radova.

ODLIKOVANI NAJBOLJI OMLADINCI PREDVOJNICKE OBUKE

Povodom proslave Dana JNA na centrima: Bratiškovci i Skradin održano je zborovanje omladinaca predvojničke obuke, na kojem je omladini prikazano stvaranje jezgra JNA u licu prvih proleterskih brigada i divizija. Na tim zborovima su najboljim omladincima u predvojničkoj obuci podijeljena odlikovanja, značke, nagrade i pohvalnice.

SAMOINICIJATIVA ZA GRADNJU ŠKOLE U LAŠKOVICI

U selu Rupe — zaselak Laškovića, pojavila se samoinicijativa za gradnju škole, na čijem čelu stoji odbornik NOO-e Majdić Stipe. Oni već vrše pripreme za vadenje kamena i čišćenje terena, a uskoro će započeti i sa zidanjem. Ova samoinicijativa seljaka Laškovića bi trebala biti putokaz i onim selima koja su bez škole, kao: Velika Glava i Ičevo, i onim selima, gdje još stoje škole nedovršene, kao Vačani i Plastovo.

Zlarin

NASTAVIT ĆE SE ODRŽAVANJE POLITIČKIH PREDAVANJA

Prošlih dana u Zlarinu je održan sastanak općinskog komiteta SK na kojem je izvršena analiza prošlih parlamentarnih izbora.

Na tom sastanku je zaključeno da se i u buduće sistematski održavaju politička predavanja na području općine. Općinski komitet će napraviti plan kako bi nared od tih predavanja imao što veće koristi. Pored toga je odlučeno, da se do kraja ovog mjeseca u svim osnovnim organizacijama SK izvrše pripreme za godišnje konferencije.

OBUSTAVLJENI RADOVI NA IZGRADNJI ŠKOLE U ZIRJU

Narod sela Zirje ističe se u dobrovoljnim radnim akcijama, koje su poduzimane za unapređenje mjesta. Oni su također postigli dobre rezultate i na radovima na podizanju školske zgrade, koja je već pokrivena. Međutim, radovi su u posljednje vrijeme obustavljeni, jer nedostaje kredita. U koliko bi im se stavila na raspolaganje potrebna novčana sredstva, mještani bi dovršili školsku zgradu za nekoliko mjeseci.

OTEZU SE RADOVI NA IZGRADNJI ČATRNJE U ZLARINU

Radovi na izgradnji čatrnje u Zlarinu nalaze se već duže vremena u završnoj fazi. Međutim, nema tko da je završi. Za taj objekt osigurane su potrebne količine cementa i drugog materijala, ali organizacije Socijalističkog saveza i Saveza komunista, kako izgleda, nisu u stanju da prikupe snage za potpuno dovršenje čatrnje.

imala naročiti karakter u mnogim i mnogim stvarima.

Bilo je u historiji i partizanskih ratova, bilo je ustanaka, bilo je čak slučajeva da su i neke armije tako izrasle, ali u historiji nema primjera da je na ovakav način i pod ovakvim uslovima, u neprekidnoj nejednakoj i žestokoj borbi sa stotruko jačim neprijateljem, izrasla ovakva armija koja je svojim oružjem i borbom omogućila da dalje raste. Takvih primjera u historiji nije bilo.

Sve ranije revolucije, a naročito revolucija od 1917., imale su bolje uslove. Rukovodilci u 1918. godini podržavale su ogromne mase vojnika, čitave divizije i armije koje su bile na fronti i kojima je dodijao rat. Te divizije i armije stale su s oružjem u ruci na stranu revolucije. Mi, međutim, nismo imali ništa i morali smo osvajati i prve puške. A oni su imali i tvornice i mnogo šta drugo. Razumije se, ne može se reći da im je bilo lako, jer im lako nije bilo. Ali, ja sam vidio tu revoluciju i znam kolika je razlika između naše i njihove borbe, znam koliko su tamo neprekidna prostranstva i kakve su tamo bile mogućnosti povlačenja, manevriranja i mobilizacije. Naše male mogućnosti ne mogu se ni u kom slučaju usporediti s njihovima. Naša revolucija je jedinstven primjer koji znam i ja sam zato s ogorčenjem slusao 1948. godine kad su govorili da je i prije bilo partizana.

Naše iskustvo iz ovoga rata ima ogromno značenje za daljnji razvitak naše Armije, u prvom redu po onom moralnom naoružanju koje su naši ljudi u njemu stekli. Zahvaljujući tom iskustvu, tom moralnom naoru-

žanju i naročito činjenici da se u našoj Armiji nalaze kao rukovodioci ljudi koji su prošli ovaj rat, nikakvo odsijecanje ili izolacija u slučaju kakvog novog rata ne će moći da demoralizira naše jedinice niti učiniti da se predaju, što je bio slučaj sa čitavim divizijama drugih armija u posljednjem svjetskom ratu. Ne, naše je iskustvo boriti se dalje i zato nema mjesta strahovanju od odsijecanja i odvajanja pojedinih jedinica od cjeline armije. Naše iskustvo u toku rata pokazalo je da su pojedine jedinice bile odvojene, ali da su uvijek oko sebe stvarale slobodne teritorije, da su uvijek mogle da se probiju i da su osjećale, da, dok imaju oružje u ruci i svoju ubojnu snagu, uvijek mogu djelovati i spojiti se sa svojom glavinom.

Razumije se, ja uvijek postavljam pred rukovodeći sastav naše Armije i čitavu Armiju zadatak da što brže i što savjetnije prevladaju vojnom tehnikom koju dobivaju i koju će dobivati. O vladavanje tom tehnikom, izučavanje ratova tamo gdje postoje i efikasnosti primjene u ratu modernih tehničkih sredstava — to je jedna od primarnih zadaća koju rukovodioci u Armiji moraju izvršavati, jer mi ne možemo sjediti, na starim lovorikama već moramo ići naprijed. Ali, opet podvlačim, u tome je osnovno baš naše iskustvo, jer nas ono uči kako jedan ma i mali narod, sa dobro izvježbanom armijom koja je njegov sastavni dio i s primjenom svih suvremenih, pozitivnih metoda ratovanja, može u ratu koji nije osvajački već obrambeni da odoli i najjačim neprijatelju.

PITANJE: Postoji, druže Maršale, shvaćanje nekih naših ljudi da je nama bliže vojna misao istočnih zemalja u pogledu organizacije formacije vojske nego za-

Kako posluje »Otpad«

Nepotrebno je isticati važnost »Otpada«, poduzeća za promet otpacima. Savremena industrija ne može se ni zamisliti bez korišćenja otpadaka, tih vrijednih, već gotovih sirovina. Njeno je geslo: nema bezvrijednih sirovina. Industrija čelika, na primjer, nigdje ne radi bez starog željeza.

Kako posluje to, u našem gradu, dosta važno poduzeće?

Navešt ćemo neke podatke na osnovu izvještaja o izvršenoj inspekcijskoj kontroli, koja je provedena početkom studenoga o. g.

Osnovna je slabost nedovoljno, a ponekad i nikakovo poštivanje postojećih propisa. Radnički savjet je slab, jer bolest, danas poznata pod nazivom diobomanija (trka za dobiti pod svaku cijenu i nepravilna dioba viška fonda plaća), spriječava ga da poslovne poduzeća usmjeri u pravcu koji će biti korisniji za zajednicu i samo poduzeće. Odatle, iz diobomanije, i izvire ona težnja: kupiti što jeftinije — prodati što skuplje.

In ne samo to.

»Otpad« je i originalan. Nigdje nije vidljiva unaprijed određena cijena pojedinoj vrsti robe. U stvari, to »sporedno« pi-

mesing	nabavna cijena	Din	25 kg	prodajna cijena	70 Din
strugotina		Din	18		60 Din
ind. krpe čiste		Din	30 kg		260 Din
krpe bijele		Din	17 kg		260 Din

To nije sve. Prema navedenoj tabeli prodajna cijena mesingu je 70 Din. Međutim, prema jednoj fakturi od 2. XI. o. g. »Otpad« je jednom privatniku platio mesing po 80 Din/kg!

Poduzeću »Elektroopskrba« b Zagrebu prodano je 5.380 kg bakra po 200 Din/kg, a taj bakar »Otpad« je kupio po 60 Din/kg. Roba je prodana franko u obojarnoj stanici Šibenik. Troškovi, dakle, gotovo nikakovi.

Poduzeću »Savrić Marko« iz Zagreba bijele krpe prodane su po 250 Din/kg, a poduzeću »Pionir« u Skradinu po 260 Din. Za što »Pionir« 10 Din skuplje?

Kosti se kupuju po 3.50 Din/kg, a prodaju tvornici u Ljubljani po 12.50 Din/kg.

»Otpad« se ne bi smio baviti verižnom trgovinom. Pa ipak je 13. XI. 1952. g. prodao poduzeću »Otpad« u Splitu 8.014 kg mesinga po 70 Din/kg, i 1.150 kg strugotine po 60 Din po kg. Mesing je »Otpad« (Šibenik) kupio

tanje (praksa »Otpada« pokazuje da ga tamo takvim smatraju) prepušteno je volji, točnije rečeno, samovolji direktora, Formalno, knjigovodstvo je uredno i ažurno. Samo... samo dokumenti su manjkovi. Iz fakture nije vidljivo koje je klasa određena vrsta robe. U fakturi jednostavno stoji: upotrebljivo željezo, ili neka druga roba. Ali to željezo, na primjer: ima više cijena: čas je 7, čas 20 dinara. Ili: većini poduzeća to upotrebljivo željezo »Otpad« prodaje po 40 dinara/kg, a zadruzi u Murteru po 20 dinara. Bijele tekstilne krpe nekome su prodavane po 260 dinara/kg, nekome 180, nekome 100 dinara/kg.

»Otpad« se jedino pri prodaji sirovina industriji pridržava cijena određenih ugovorima između »Agencije« iz Zagreba i tvornica. (Agencija je poduzeće za promet otpacima. »Otpad« radi po njenim direktivama i za čitav svoj ostvareni promet plaća joj 1 posto). »Agencija« sklapa ugovore i prodaje industriji robu poduzeća »Otpad«. Ali ona i formira prodajne cijene, što inspektor smatra pogrešnim.

Evo kako izgledaju kod nekih roba razlike između nabavne i prodajne cijene:

po 25 Din a strugotinu po 18 Din	kg	408.930
Din. Jer je prekoračio opseg svog poslovanja tih mu 408.930 Din ne pripada, već treba da ih uplati u budžet NO-a gradske općine. Umjesno je i pitanje: A pošto je »Otpad« u Splitu prodao onu robu?		

Cinjenica je da u poslovanju s privaticima ne postoje unaprijed utvrđene cijene. Tako je, već spomenutom privatniku bakar plaćen i po 120 Din/kg. Din mu je gotovinski ček u iznosu od 86.609 Din, a da uprava »Otpada« uopće nije zahtijevala potvrdu od Uprave prihoda da utvrdi da li je dotični regulirao svoje poreske obveze.

Jednom vozaru (privatniku) isplaćeno je za prijevoz 13.272 Din, a da također nije tražena potvrda od Uprave prihoda. Kasnije se ispostavilo da je taj vozar dugovao Upravi prihoda 42.809 Din.

Diobomanija

Nikome ne pada na pamet da krnji prava radnih kolektiva, pa ni njihovo pravo da u okviru propisa odlučuju o raspodjeli dobiti.

Ali prava dana radnim kolektivima ne ukidaju prava zajednice da kontrolira njihov rad. Jer radni kolektivi nisu vlasnici poduzeća i sredstava, već njihovi upravljači u ime zajednice. Neopravdano ostvarena dobit škodi zajednici i konkretnom radnom kolektivu. Diobomanija je nepospjiva sa principima na kojima se razvija naša socijalistička zajednica, nepospjiva sa principom radničkog upravljanja.

Navedene su velike razlike koje u poduzeću »Otpad« postoje između cijene nabave i prodaje robe. Stoga ne iznenađuje što je prošle godine podijeljen velik iznos viška fonda plaća.

Prošle godine radilo je u poduzeću sedam radnika i namještenika, dok su još dvojica radila samo kraće vrijeme. Njihova beriva (redovna plaća više višak fonda plaća) iznosila su mjesečno 10.610 Din. Ukupno je na račun plaća i viška fonda plaća isplaćeno 891.294 Din, a prema postojećim propisima trebalo je isplatiti svega 662.980. Dakle, nepravilno je kao višak fonda plaća isplaćeno 228.314 Din, koje sada treba vratiti poduzeću, odbijajući od mjesečnih plaća radnika i službenika, dok se taj iznos ne povrati.

Evo koliko je svaki dobio na račun isplate viška fonda plaća za 1952. godinu: direktor 91.459, blagajnik 48.551, skladista 54.243, radnik 54.520, rad-

nik 40.821, radnik 52.446, radnik 57.904, radnik 5.221, službenik 3.366 dinara. Ukupno: 408.531. Od toga je 228.314 nepravilno primljeno. Više od polovice!

Ove godine od tih 228.314 vraćeno je iz novoostvarenog viška fonda plaća 48.634, što nije pravilno, jer taj iznos treba povratiti iz redovnih beriva radnika i namještenika.

Neizvršavanje obaveza prema zajednici

Saldo »Otpada« kod Narodne banke 30. X. 1953. pokazuje da to poduzeće nije navrijeme izvršilo obaveze prema zajednici, već je držalo zaleđen iznos od oko 4 milijuna dinara. Od toga u razne fondove, društveni doprinos, socijalno osiguranje i u budžet NO-a gradske općine treba uplatiti oko 2,5 milijuna dinara. Suma u korist budžeta NO-a gradske općine iznosi oko 800.000 dinara, a suma društvenog doprinosu u korist saveznog budžeta 1.139.688 dinara.

Ali za to zaleđenje nije koliko krivo samo poduzeće »Otpad« koliko Narodna banka u Šibeniku.

Da li su potrebna tolika putovanja

Na ime putnih računa službenika utroženo je od 1. I. do 1. X. 1953. 131.098 dinara) za vozne karte 73.925, na ime dnevnica 57.173 dinara). Direktor je za vozne

karte isplaćeno 69.173, a na ime dnevnica 57.373 dinara (ukupno 123.548 dinara). Direktor je pretežno putovao na razne konferencije, te radi prodaje robe, i sl. Pitanje je, da li je potrebno toliko trošiti za putovanja, kada postoji »Agencija« koja s industrijom sklapa ugovore za prodaju robe poduzeća »Otpad«. Korisnije bi bilo za poduzeće da se, po mogućnosti, izbjegnju ti troškovi i poslovni odnosi riješavaju na jeftiniji način.

Važne silnice

Direktor prima dnevni list »Borba«, koji dolazi na ime poduzeća i koji plaća poduzeće, mjesečno 250 dinara. Kako to traje već godina dana, to je ukupno već 3.000 Din na teret poduzeća. To je principijelno nedopustivo. Zar direktor nije u stanju sam plaćati jedan dnevni list?

Direktor je kao honorarnog službenika namjestio u poduzeće svoju kćer. Zar bi takav običaj trebalo potvrditi? Nipošto. Jer je veoma neukusan.

Poduzeće još nema registraciju za svoje poslovanje, već samo rješenje o osnivanju. U rješenju nije označeno da li je ovlašteno poslovati na veliko, ili na veliko i malo, ili samo na malo. Svako iz karaktera poduzeća trebalo bi zaključiti da je ovlašteno trgovati samo na veliko.

Postoji skladištar, ali ponekad nije vidljivo da li je on određenu robu zaprimio u skladište. U blagajni je utvrđen višak od 1.378 Din.

Neki privatnici pojavljivali su se češće kao dobavljači i isto tako i kao kupci!

Neka ovi retci posluže poduzeću »Otpad« kao podsticaj da svoje poslovanje uredi kako treba i usmjeri u duhu postojećih propisa i interesa svog kolektiva i zajednice. Neka za neuredno poslovanje i propuste odgovaraju oni koji su krivi.

Uski interes, izražen u diobomaniji, ne može biti na korist radnom kolektivu. Uski interes se na kraju osvećuje samom radnom kolektivu, a našalost oštećuje i zajednicu, jer na tržište unosi nesocijalističke tendencije i nered, što ni zajednica ni svjetski radni kolektivi ne mogu dozvoliti. K.

ŠIBENIK KROZ TJEDAN

Kinematografi

TESLA: premijera američkog filma — TRINAESTO PISMO — Dodatak: Filmske novosti br. 48. (23.—28. XII.)

Premijera američkog filma u bojama — DVOSTRUKI ZIVOT WALTER MITTY-a — Dodatak: Filmske novosti br. 49.

SLOBODA: premijera američkog filma — TRAMVAJ ZVAN ČEŽNJA — Dodatak: S proljeća (Iz Armije). (23.—28. XII.) Američki film u bojama — BLAGO KRALJA SALAMONA — (29.—31. XII.)

Dežurna ljekarna

Službu vrši I. narodna ljekarna — ulica Božidara Petranovića.

iz matičnog ureda

ROĐENI

Diana, kći Silvestra i Nade Periša; Ivan, sin Ivana i Divne Babić; Stipe, sin Drage i Senke Dunkić; Vjera, kći Ante Severdija i Tonke Mlinar; Branka, kći Stipe i Nevenke Viljac; Neva, kći Ante i Tone Zjačić; Zorana, kći Pave i Senke Bujas; Radosna, kći Rade i Tereze Cvitan; Srećka, kći Ante i Danke Kazija; Boris, sin Dušana i Vice Dobrota; Ljubinko, sin Zivote i Danke Vukadinović i Stjepan, sin Bogumila i Marije Jurić.

VJENČANI

Lakić Dušan, strojar — Orlović Anica, man. radnik; Pribilović Dušan, službenik — Matčić

Smptra obveznika predvojničke obuke

Na Dan Jugoslavenske narodne armije održana je u Mandalinu smotra jedinica JNA šibenskog garnizona, te omladinaca predvojničke obuke.

Tom prilikom nagrađeni su najbolji nastavni centri predvojničke obuke kao i pojedinci.

Prelazna zastavica JNA dodijeljena je radničkim centrima »Telnika« i »Valjaonica«, zatim Učiteljskoj školi i II. razredu iste škole, kao najboljima.

Osim toga, u pojedinim nastavnim centrima odlikovan je velik broj omladinaca značkom, a mnogi su pohvaljeni ili nagrađeni knjigama. Tako je u Učiteljskoj školi nagrađeno 12 omladinaca i omladinki, u »Valjaonici« i »Tehnici« 10, Gimnaziji 18, Medicinskoj školi 2, Tvornici alumina u Lozovu 7, brodograđilištu »Velimir Skorpik« 4, Pomorskom građevnom poduzeću 6, Vojnoj pošti 3851 3, Željezari 8, VGP »Ivan Lavčević« 6, Školi učenika u privredi 2, Gradskom nastavnom centru 7 i u »Izgradnji« 3 omladinca i omladinke.

Nastradao Talijanski brod

Jučer ujutro oko 5 sati u Rogozničkoj luci došli je do eksplozije na motornom brodu »Francesca« pripadnosti luke Trst (nosivosti 400 tona). U času eksplozije brod je odmah potonuo. Tom prilikom smrtno su nastradala 3 člana posade, dvojica su teže povrijeđena, dok su ostala trojica srećom prošla bez povreda. Uzrok eksplozije je nepoznat. Vlasti vode izvide. Brod je 18. o. m. krenuo sa teretom od 395 tona kalcijum cijanamida iz Venecije i na putu za Brindizi bio je prisiljen zbog nevremena približiti se našoj obali, gdje je u noći između 20. i 21. o. m. pristao u Rogoznici.

Pronađeno zlato

Prilikom ponovnog betoniranja jednog hodnika u pekarni industrije »Kika« (ex Šare) nađena je jedna oveća limena posuda u prilično dotrajalom stanju i u njoj oko 100 kg srebrnog novca i to od 5, 2 i 1 austrougarske krunice. Daljnjim otkopavanjem nađena je u neposrednoj blizini jedna ručna blagajna u kojoj je bilo smješteno 16.157,823 grama raznog zlatnog novca. Komisija, koja je izišla na lice mjesta, ustanovila je da vrijednost nadeđenog novca iznosi oko 16 milijuna dinara. Uzevši u obzir dotrajalost limene posude kao i to da su se među zlatnim novcem nalazila i dva komada od 20 dinara bivše kraljevine SHS (iz 1925. g.) pretpostavlja se, da je ono bilo zakopano pred oko dvadeset godina.

NEZGODA NA NOVOGRADNJI

16. o. m. na novogradnji Narodne banke došlo je do nezgode, u kojoj su radnice Tonka Protega i Stana Zupanović zadobile teže ozljede. U jednom momentu uslijed nesolidne gradnje skele, ova se srušila zajedno sa teretom i pomenutim radnicama, koje su odmah upućene u bolnicu.

Pina, službenik; Bianchi Aldo, električar — Rontić Nediljka, domaćica; Skugor Marinko, zidar — Juras Ana, domaćica i Šarić Ivan, električar — Kovač Ana, domaćica.

UMRLI

Krnić Gorana Ivanova, stara 1 god.; Aužina Marko pok. Mije, star 83 god. i Midenjak Anđelka Petrova, stara 6 mjeseci.

VIJESTI IZ GRADA

Sličice iz grada

BOGAT »ARHEOLOŠKI«

NALAZ

Nedavno su prilikom vršenja radova na prostoru ex Sarine pekarnice u ulici Bratstva i Jedinstva radnici, koji su izvodili taj posao, bili iznenađeni, kada su našli na neki čudnovat predmet. Mnogi su (svakako neupućeni!) bili mišljenja da je posrijedi neki arheološki nalaz iz ilirskog ili možda iz starohrvatskog doba. Međutim, daljnjim otkopavanjem ispostavilo se je da nalaz datira iz novijeg vremena. I nisu se prevarili, jer pronađen srebrni i zlatni novac datira iz ere Sarina gospodstva. Sav taj bogati nalaz, koji je Sare u ono vrijeme stekao eksploatacijom našeg živilja, bit će ponovno vraćen narodu i njega će on upotrebiti u korisne svrhe.

ZIMSKJE VEČERI

U ovim zimskim danima za večernjih sati gradske ulice — subotom i nedjeljom, prilično opuste. To, međutim, ne vrijedi za dva dana u tjednu kada one ponovo ožive mnogim prolaznicima i šetačima. Na Poljani maršala Tita je osobito živo, ali samo do 21 sata. Pitamo se: gdje tada idu građani. Mnogi će reći: na počinak. To je točno. Ali velik broj njih ispunja kinematografe, kazalište, kavane, plesne dvorane i t. d. Mladi svijet osobito voli ples i sala SD

Iz života naših studenata

Mnogo vike ni za što

Odgovor na članak »Slučaj koji zabrinjava«

Ne želimo da u očima građana budemo oni koji krnje u gled našega grada, kakve nas je opisao I. Livaković u članku »Slučaj koji zabrinjuje«. Zato jednostrano izjavljujemo da se ne slažemo s konstatacijama iz gore spomenutog članka.

Smatramo da je naše gostovanje, uzeto u cjelini, u Svesetskom Kraljevcu, u potpunosti uspjelo. To najbolje potvrđuje aplauz publike, koji nije izostao ni iz jednog čina. Na taj smo način zabilježili još jedan uspjeh u svom radu. Stoga nam je nerazumljivo kako i na koji način I. Livaković dolazi do zaključka da predstava nije uspjela. Stvari o kojima on govori u članku, a po kojima bi ta predstava trebala da bude loša, su neznatne da one pri konačnoj ocjeni o uspjehu pridobiju, uopće ne dolazi u obzir. Govoriti o sitnicama, kao što su na pr., da je u početku predstave kolegi Livakoviću ispao brk, što je izazvalo smijeh kod publike, ili u II. činu kad su se članovi deputacije za trenutak nasmijali, što je sasvim prirodno kod glumaca — početnika — smatramo da nema smisla. Ili na pr. o kakvom se strašnom neredu može govoriti u jednoj prostoriji u kojoj se glumci šminiraju. Potpuno je i razumljivo da smo na povratku pjevali, što je bio izraz našeg mladenačkog veselja. Zašto je to za kolegu Livakovića urlikanje i što je njegova na povratku sa željezničke stanice bolje u srcu, to prelazi okvire ovog članka.

Zadovoljni postignutim uspjehom, a uz to imajući u obzir dosadašnje zalaganje članova drame kojih je većina bila prisutna, kao i cilj okupljanja studenata oko udruženja, odlučili smo da podemo na skupnu zabavu. Tom smo prilikom nas 23-oje potrošili 2.800 Din. Predsjednik udruženja je izjavio da je to opravdano, i da se takva suma može žrtovati za ljude, koji snose najveći dio tereta rada u udruženju.

Mornar prepuna je mladarije. Ostali građani nastoje naći kakav mirni kutak bilo u »Kriki«, »Narodnoj« ili kod »Medulića«. U ovoj posljednjoj obično zalaze oni, koji su već odmakli godinama, a namomljenija im je zabava novina uz »tursku« kavu. Građani se tuže da im visoke cijene u ugostiteljskim radnjama osjetno udaraju o džep, jer bi ih u protivnom češće posjećivali. A to je i glavni uzrok da ih mladi izbjegavaju.

RAZGLASNA STANICA

Razglasna stanica, iako postoji već duže vrijeme, nije uspjela ustaliti vrijeme davanja svojih emisija. I ne samo to. Ne zadovoljava u potpunosti niti želje mnogih građana. Po redovanju obavijesti lokalnog karaktera, ona također redovito vrši prijenos večernjih vijesti Radio Beograda, što je potpuno na mjestu. No, desi se ne rijetko, da razglasna stanica, ne znamo iz kojih razloga, odjednom prekine emisiju vijesti Radio Beograda, na što građani s pravom negoduju. Na njen račun padaju i primjedbe da ista u svom glazbenom programu forsira šlagera s jedne, dok s druge strane zapostavlja našu narodnu pjesmu. Smatramo da je vrijeme da se učini jedna duža pauza u emitiranju šlagera tipa »Mona Liza«. Poželjno bi bilo da razglasna stanica uvede u svoj program »Emisiju za naše pomorce«, koju svakog ponedjeljka daje Radio Zagreb. O svim tim »sitnicama« odgovoriti bi trebao povesti više račun.

Spomenuta suma je najveći i najbolji dokaz da se uopće ne može govoriti o »pijači« kako je tu našu zabavu izvolio okrstiti kolega Livaković.

A sada da kažemo nekoliko riječi o izrazu »protunardni element«. Odmah treba reći da kolega Livaković nije točno citirao, pretposljednju točku dnevnog reda sastanka odbora. Ta je točka glasila: »Nekorektnost, neobjektivnost i neodgovornost članova odbora, te njihovo protustudentsko, pa i nesmotrano protunardno djelovanje«. Predsjednik udruženja htio je tom točkom ukazati kako on, Livaković unosi nered i među studentske redove svojom i suviše slobodnom interpretacijom čitavog ovog događaja, jer je on bio toliko slobodan da sa omalovažanjem gleda na našu predstavu i na našu brigu za rasonodom studenata. U tom je smislu njegovo djelovanje zbilja bilo i neobjektivno i protustudentsko. Izraz protunardno nije trebalo shvatiti ad literam, tim više što je u dnevnom redu pisalo »nesmotreno djelovanje«.

Iz svega ovoga izlazi da ne postoji nikakav slučaj, a da namanje postoji slučaj koji bi zabrinjavao. A što se tiče morala dovoljno smo moralno jaki da pogledamo u oči našim konstatacijama i spremni smo svakog časa da ih rješavamo na način koji je uobičajan u našim redovima. I unutar naše organizacije, na principu potpune demokratičnosti i slobode diskusije. Stoga smatramo da čitava ova stvar, ni po opsegu, a ni po sadržini nije trebala doći u javnost, a najmanje je trebala doći na ovakav nekolegijalan način.

Jest, istina je da smo sinovi Šibenika, ali ne onakvi kakvima nas se htjelo u spomenutom članku prikazati. Svijesni smo da je naš ugled i naša čast-čast cijelog grada, te ćemo to uvijek imati na umu.

Sibenski studenti

Povodom članka „O financiranju narodnih škola“ IZ SPORTSKOG ŽIVOTA

Godišnja skupština NK „Jadran“

Pomanjkanje stručnog trenera i nedovoljna financijska sredstva - najteži problemi kluba

Na članak »O financiranju narodnih škola«, koji je iznijet u »Sibenskom listu«, 16. prosinca o. g. potpisani od Jurić Josipa - učitelja iz Skradina, želim dati odgovor na neka pitanja, i ako po mom mišljenju iznijeti materijal ne može služiti kao povod za diskusiju, koju pisac želi i zahtijeva u svom članku.

Prije nego iznesem neke konkretne činjenice, mogu reći drugu Juriću, da prilikom pisanja članka najprije nije bio upoznat u financijsko poslovanje, kako NOO-e, tako i narodnih škola, zatim kakav je bio kriterij u financiranju škola prema postojećim mogućnostima, način stvaranja prihoda i realizacije rashoda, kako NOO-a, tako i NO-a kotara, jednom riječju, nije se prije pisanja udubio u razmišljanje u opće financijsku politiku u našoj zemlji. Zamjeram drugu Juriću što se bar prije pisanja članka nije interesirao kod financijskih organa, koji bi mu dali sigurno drugačiju situaciju, nego iz kakove je on izvadio zaključak.

Da predem na konkretno: Drug Jurić stoji pri tom, da je još preuranjeno prenošenje financiranja narodnih škola sa nadležnosti kotara u nadležnost u NOO-a, što je po njegovu mišljenju dovelo do posljedica: Prvo, što se zakašnjava s materijalnim i ličnim rashodima škola, jer da to zavisi o pravovremenom naplaćivanju poreza na dohodak, koji je glavni izvor pokrivanja budžetskih rashoda NOO-e, pa i svih škola; i drugo da su materijalne, odnosno budžetske mogućnosti jače kod NOK-a koji bi riješio pitanje isplaćivanja ličnih i materijalnih izdataka škola na vrijeme i povisio budžetske iznose materijalnih rashoda škola.

Najprije ne odgovara istini, da osoblje osnovnih škola prima svoje prinadležnosti u zakašnjenju, a što se vidi iz platnih spiskova u NOO-e, da je svakog mjeseca isplaćivano osoblje do 3-ćeg u mjesecu (i ako je zakonski rok do 5-tog) izuzev IX. mjeseca, kada je isplata vršena 7-og. Isto tako i materijalni rashodi su realizirani prema budžetskom planu pojedine škole. Da li je svaka

škola realizirala svoje materijalne rashode prema budžetskom planu, to je uglavnom zavisilo o brizi upravitelja dotične škole, a nikako o nedostatku novčanih sredstava. Činjenica je, da su planirani materijalni rashodi škola po budžetu u cijelosti realizirani do 15. XII., iako je budžet na poziciji materijalnih rashoda u III. kvartalu bio povišen za 162 hiljade dinara za popravak škola.

Što se tiče one druge strane, a to je bolja i viša mogućnost NOK-a za razliku od NOO-a, radi čega drug Jurić ističe da je »preuranjeno«, ovdje se očito razlikuje nepoznavanje budžetskog sistema u odnosu na podjelu prihoda i rashoda između NOO-e i NOK-a. Ako se, govori na novčanu mogućnost NOK-a, onda ta mogućnost dolazi odozdo preko općina, koja se srazmjerno dijeli prema predviđenim potrebama NOK-a i NOO-e, a u granicama tih materijalnih mogućnosti. Budžet NOK-a od oslobođenja do danas, se uglavnom zasniva na prihodima poreza za dohodak, poreza na promet, nasljedstva, takse i slično, od čega je imao jedan procent učešća za pokrivanje svojih budžetskih rashoda uključujući tu i rashode bivših Mjesnih NO-a i današnjih NO-e. Za razliku od ostalih godina kada je NOK-a trebao davati jedan procent u Republiku i Savezni budžet, u 1953. godini NOK-a Sibenik je dobio 100% učešća svojih prihoda od kojih je izvršio raspodjelu po NOO-a i za pokrivenje onih rashoda, koji su ostali u nadležnosti NOK-a. U stvaranju budžeta za 1953. godinu, u nadležnost IOO-e nije bilo prenešeno pitanje financiranja narodnih škola, pak je NOK-a na primjer, za našu općinu odobrio 29% učešća poreza na dohodak i poreza na promet, što je bilo realno za naše najnužnije potrebe, a u okviru financijskih mogućnosti. Pitanje financiranja škola ostalo je još u nadležnosti NOK-a, a budžet za škole je prihvaćen prema planu Savjeta za prosvjetu, nauku i kulturu NOK-a. Početkom ožujka 1953. godine, prenijeta je nadležnost za financiranje škola sa NOK-a

u nadležnost NOO-a sa čim je prenešena i određena, odnosno planirana visina rashoda za te škole, radi čega je povišeno i učešće po budžetu naše općine za 20%, taman onoliko, koliko je bilo u planu Savjeta za prosvjetu NOK-a za broj naših škola. Tako je od svih prihoda izvršena raspodjela i to NOO-e 49%, a u korist NOK-a 51%. Jedno i drugo učešće je ovisno o blagovremenom ubiranju poreza svih oblika i raznih taksa, pa prema tome bi otpala i ta »teorija o boljim mogućnostima« NOK-a, radi čega ne bi bilo zakašnjenja pri isplati ličnih i materijalnih izdataka narodnim školama i ako, ponavljam, tih zakašnjenja nije bilo. Da bude stvar jasnija radi se o tom, da ako se redovito ubire porez i drugi prihodi, onda u isti čas ima novaca na raspolaganju i NOK-a i NOO-e, ako se ne ubire, onla nemaju ni jedan ni drugi. Dakle, o ovom pitanju se ne može govoriti ni preuranjeno, jer u biti ne mijenja stvar. Još jedna činjenica, koju netočno iznosi drug Jurić je ta, da je na teret našeg budžeta početkom nove školske godine došlo 5 novih učitelja, koji nisu bili planirani u budžetu od strane Savjeta za prosvjetu NOK-a, čije prinadležnosti su iznosile oko 172.000 Din koje su pale na teret budžetske rezerve i nekih honorarnih ušteda u NOO-e.

Dakle, dok je NOK-a regulator raspodjele društvenog doprinosa na području svoje komunalne zajednice, onda ni govora o boljim i lošijim mogućnostima, a pogotovo kada se govori o administrativnom budžetu narodnih škola, za koje još daje budžetske planove Savjet za prosvjetu NOK-a.

Stojim čvrsto pri tom, a to je i ovogodišnja praksa pokazala, da o nekoj »preuranjenosti« prenošenja nadležnosti u financiranje narodnih škola sa NOK-a na NOO-e, ne može biti uopće govora, niti povod za bilo kakovu diskusiju o ovom, a ni o drugim principijelnim pitanjima u pogledu nadležnosti, a što se tiče nedostataka i nebrige u pojedinim školama, to je drugo pitanje koje ne traži široku diskusiju, već kritiku i potrebne sankcije.

Čvorak doletio iz Moskve u Dubravu

Prošlog tjedna je Ivan Juras, član lovačkog društva u Sibeniku ubio u predjelu Dubrava iz lovačke puške čvorka, koji je na nozi imao prsten na kojem je bio utisnut broj 183110 F sa oznakom Moskva. Ptica je na svom putu prevalila preko 2 hiljade kilometara. Prsten je predan Odjelu unutrašnjih poslova kotara a ovaj ga je poslao Ornitološkom zavodu Hrvatske, koji će o tom obavijestiti zavod u Moskvi.

nje koje ne traži široku diskusiju, već kritiku i potrebne sankcije.

I ako još ima neprincipijelnih nedostataka u pogledu davanja financijskih sredstava za unapređenje našeg školstva, i to naročito osnovnih i početnih elemenata, treba nam biti jasno, pa i drugu Juriću da današnje financijske mogućnosti ne mogu odjednom pokriti i današnje potrebe, koje su otkrivene demokratskim i socijalističkim sistemom u razvoju naše države. Davanje tih mogućnosti i pokrivanje potreba, konkretno na sektoru školstva, ne ovisi o nadležnosti bilo to općine, kotara ili republike, već o zajedničkoj akciji u stvaranju materijalnih sredstava i jačanju ekonomske moći u našoj zemlji.

Ivan Babić,
predsjednik NOO-a Skradin

Usprkos tih teškoća, klub je imao i uspjeha. U toku ove godine klub je odigrao 29 utakmica, od kojih je 18 dobio, 3 igrao neriješeno, a 8 izgubio. Najviše prijateljskih susreta odigrano je sa N. K. Sibenikom.

U diskusiji, koja je zatim nastala, dato je mnogo prijedloga za budući rad društva. Pored ostalog, iznijeto je mišljenje da nova uprava što tješnje saraduje sa N. K. Sibenikom radi napretka nogometnog sporta u gradu. Također je usvojen prijedlog da klub u buduće nosi ime N. K. Radnički sa ciljem da okupi što veći broj radničke omladine. Potom je birana nova uprava,

Slaba sportska aktivnost u Vodicama

Početkom ove godine osnovan je inicijativni odbor za osnivanje društva »Partizan« u Vodicama. Poslije izvjesnog vremena održana je i osnivačka skupština. Tada je bilo upisano oko 80 članova. Omladina je oduševljeno pozdravila osnivanje takvog društva. Izabrana je također i nova uprava. Tom prilikom osnovane su sekcije za odbojku, stolni tenis, gimnastiku i nogomet. Pored ovih, postojala je i tamburaška sekcija. Unatoč povoljnih uslova za rad, ovaj je, međutim, potpuno zamro, jer ni jedna od pomenutih sekcija nije aktivno radila. Za taj neuspjeh snosi odgovornost uprava, koja se nije zainteresirala za rad i koja nije tražila pomoć od masovnih i društvenih organizacija u mjestu.

Pored društva »Partizan«, u Vodicama već duže vrijeme postoji nogometni klub »Prvoborac«, koji je sve do nedavno uspješno nastupao na utakmicama u grupnom prvenstvu splitskog podsava. Međutim, u posljednje vrijeme klub je zbog nedostatka financijskih sredstava odustao od daljnje takmičenja. Na godišnjoj skupštini klub je zatra-

žio pomoć od poljoprivredne zajednice i društvenih organizacija, ali je ona izostala.

Pitamo se: hoće li sportski život u Vodicama jednom krenuti nabolje ili će i dalje ostati na sadašnjem stepenu. Na nama svima je da sport u Vodicama dobije zacijelo ono mjesto, koje mu prema sadašnjim uslovima i mogućnostima pripada.

M.

Završen turnir srednjoškolaca u košarci

U petak 18. ov. mj. odigrana je posljednja utakmica ovog turnira. Sastale su se ekipe VIII a i VI. a razreda gimnazije. Nakon bolje i nadmoćnije igre pobijedio je VI a rezultatom 32:18, osvojivši na taj način prvo mjesto na turniru. Najbolji su bili Matov i Friganović kod pobjednika, a Miličević kod poraženih. Utakmicu je sudio prof. Funduk. Konačan poredak ekipa na tablici izgleda ovako:

1) VIa 9 poena, 2) VIIa 8, 3) VIHa 6, 4) učiteljska A 5, 5) VIc 2 i 6) učiteljska B 0 poena.

M. Matov

Moderni osnovi i djelovanje transfuzije krvi

(Svršetak)

Piše: Mr. Franceschi Ante

Da shvatite djelovanje ovog spasonosnog lijeka, kojemu dugu život na svijetu dnevno hiljade i hiljade ljudi, navest ću ukratko u kojim slučajevima transfuzija krvi spašava živote obojelih i nesrećenih.

U prvom redu transfuzija krvi se dava onima koji su izgubili mnogo krvi, daje se ranjenicima, zatim onima koji se moraju podvrgnuti teškoj operaciji, porodiljama koje su mnogo iskrvarile, daje se onima kojima krvvari čir na želucu, poslije operacija i t. d.

Navest ću nekoliko ilustrativnih primjera:

U našoj bolnici doveden je sin našeg bolničara Pancirov Jose u teškom šoku — besvjesnom stanju. Pao je s masline u polju. Bilo je jasno da se radi o unutarnjem krvarenju u predjelu bubrega. Tako iskrvareni mladić nije se mogao u takvom stanju podvrgnuti operaciji. Ovaj se mladi ljudski život nije mogao spasiti bez transfuzije krvi. Sve oči su bile uprte u nas, ali u našoj stanici na transfuziju krvi nema uopće krvi, frižider je prazan. Osoblje stanice je pošlo po gradu da traži neke davaoce i zbilja poslije dužeg lutanja uspjeli smo naći dva davaoca. Uzbudljivo je bilo gledati za vrijeme dok je dječak još primao krv, kako izgubljeni sin oživljuje, kako se mladi život počeo pomalo buđiti i kako mladić otvara oči. Iza nego smo dječaku transfuzijama nadoknadili izgubljenu krv, isti se je toliko oporavio da ga je bilo moguće podvrgnuti operaciji. U ovom slučaju nije operacija spasila život, već samo najdragocjeniji lijek: krv — transfuzija krvi.

Drugi slučaj: mladi čovjek, tek oženjen, rodnom iz Zlarina, nastanjen u Zagrebu došao je na ljetovanje iz Zagreba u Zlarin da sprovede svoj godišnji odmor na moru. Vozio se je u čamcu. Nekako u čamcu zapela mu se noga, nespretno je pao i nastalo je iz bedra ogromno krvarenje. Iskrvarenog donijeli su u bolnicu i njega je samo transfuzija krvi mogla spasiti. Ponovno u stanici nemamo krvi, jer nijesmo mogli naći davaoca. Javlja se njegova majka, ali njena krv ne odgovara t. j. krvna grupa majke A a nesrećeni ima grupu O. Javlja se njegova mlada žena i ona zbilja ima O grupu, ali je nijesmo mogli uzeti za davaoca krvi, jer njeno stanje ne dozvoljava da se od nje uzme krv. Poslije traganja za davaocima i skrajnjih napora i žrtava osoblja stanice za transfuziju krvi uspijevamo je nabaviti. Data je transfuzija i mrtav čovjek oživljuje. Tek poslije nego se barem djelomično nadoknadila izgubljena krv mogla se je izvršiti operacija.

Daljnje indikacije transfuzije krvi zauzimaju sve vidnije mjesto kod tuberkuloze pluća. Mnogo je ljudi spašeno od tuberkuloznog plućnog krvarenja, a mnogo ih je prije umiralo.

Transfuzija krvi spašava ljudski život kod šoka. Sok nastaje uslijed raznih uzroka: od jakog straha, kod nesreća s električnom strujom, kod otrovanja, kod teških opekliha, kod ratnih ozljeda, poslije operacija. Sok nastaje, jer krvni pritisak naglo padne uslijed slabe cirkulacije. Krvne žile se naglo prošire i olabave tako, da u njima nema dovoljno krvi. Kada se to dogodi, cirkulacija krvi zastane, srce radi ubrzano da bi uspio uzdržati slabu cirkulaciju krvi, ali na kraju i to srce ne izdrži taj napor, prestane radom i bolesnik umire. Spas u takvim slučajevima je transfuzija krvi zato, jer se napune krvne žile, krvni tlak poraste, krv opet kruži po tijelu, a srce počinje jače raditi, bolesnik je spašen.

Kod teških opekliha transfuzija je krvi lijek koji spašava. Kod otrovanja ugljičnim monoksidom i rasvjetnim plinom prolazi crvena boja krvi (hemoglobin) u svoj methemoglobin. Ovakova krv je uništena i ne može da uzdrži čovjeka na životu.

Uzmimo da se kod čovjeka, koji ima 5 litara krvi, zatrovalo 3 litre t. j. 3 litre krvi su se vezale za ugljični monoksid. Otrovani gubi svijest i postepeno se gasi život. Nikakovo sredstvo danas na svijetu ne može da razori ovaj otrovni spoj methemoglobin i bolesnik sigurno umire. Zahvaljujući tehnicima transfuzije krvi danas se izvada t. zv. ekssanguino transfuzije: Bolesniku se ispušta krv na jednoj ruci, a na drugoj se dava krv i to toliko da se čitava krv izmijeni. Kroz 1—2 sata taj je postupak gotov i čovjek se sigurno spašava od smrti.

Posebno novo poglavlje upotrebe transfuzije krvi otvoreno je i nastupom »atomske ere«. Atomska bomba prouzrokuje novo obojenje sindrom zračenja ili bolest atomske bombe. Ovo obojenje je izazvano pretežno djelovanjem gama zraka i neutrona, a glavno i jedino sredstvo za liječenje jesu česte i obilne transfuzije eventualno eks-sanguinotransfuzija.

Konačno je transfuzija krvi veoma važna kod zaraznih bolesnika. Uzmimo, na primjer, trbušni tifus, zarazna bolest traje 6 i više sedmica. Uslijed dužeg trajanja bolesti cirkulacija krvi oslabi toliko da je veoma teško cirkulaciju krvi pojačati i dovesti je na normalu. To postizavamo davanjem čestih transfuzija krvi. Istina, ako ne bi dali transfuziju za vrijeme trajanje bolesti, bolesnik ne mora umrijeti, ali će platiti previsoku cijenu, jer će mu biti potreban veoma dugi oporavak. Vidimo ovdje da su važne i ekonomske posljedice koje se očituju u skraćenju konvalescencije Transfuzija krvi toliko skraćuje oporavak iza bolesti da se to očituje u štednji ogromnog broja radnih sati, što je veliki gubitak za našu privredu.

Iz ovog kratkog prikaza razabiremo da je transfuzija krvi najveći lijek moderne medicine i da je to najplemenitije ostvarenje ljudske misli.

Tko će nama dati ovaj spasonosni lijek? Ovaj spasonosni lijek

svatko će dobiti, ako se prijavi dovoljan broj dobrovoljnih dava-laca. U čitavom svijetu milijuni žena i muškaraca daju svoju krv da bi spasili živote nesrećenih ili bolesnih ljudi.

Konačno navest ću koliko je transfuzija krvi neophodno potrebna modernoj kirurgiji.

Nedavno je na kirurškom odjelu naše bolnice ležao jedan bolesnik N., koji je imao ekinokok na plućima. Iznemada mu je pozlilo i bilo je jasno da se radi o perforaciji ekinokoka. Trebalo je učiniti velik zahvat i otvoriti grudni koš. Za vrijeme operacije je isteklo više litara ekinokokove tekućine, a pacijent je krvario. Neophodno potrebno je bilo da se za vrijeme operacije daju dvije i pol litre krvi, što je i učinjeno.

Zahvaljujući našim dobrovoljnim davaocima-vojniciima Jugoslavenske narodne armije imali smo toliko krvi koliko se je moralo nadoknaditi. Iza operacije došao je sam operater k nama u stanicu za transfuziju krvi i kazao nam: Transfuzija krvi je spasila bolesnika, a meni omogućila rad.

Ne može se zamisliti ljepšeg i humanijeg djela nego spasiti život djeteta, spasiti pri porođaju i majku i dijete, spasiti ranjenika na bojnomo polju, koji je prolio svoju krv za domovinu, spasiti umirućeg bolesnika.

Vaša krv spašava život drugoga, a krv drugoga spašava vaš život. Stoga treba osigurati bolnici dovoljno konvalescirane krvi, što se jedino može postići dovoljnim brojem davalaca krvi. Dođite u stanicu za transfuziju krvi naše bolnice i uvjerit ćete se da uzimanje krvi nije opasno ni bolno, da ne ostavlja na čovjeku nikakove slabobe, nemira niti nelagodnosti, već naprotiv da se čovjek osjeća poslije uzimanja krvi još svježiji. Navodim jedan primjer: U Zadru je nedavno operiran jedan bolesnik sa želučanim činom. Za vrijeme operacije nastalo je krvarenje i potrebno je bilo da se dade transfuzija krvi za vrijeme operacije. Bolesnik je imao grupu B a tog časa u bolnici nisu imali krv te grupe. Samo operater imao je grupu B i za vrijeme operacije dao je svoju krv, i poslije nego su mu uzeli krv, nastavio je operaciju koju je bio prekinuo.

Svugdje na svijetu milijuni ljudi daju dobrovoljno krv — daju dobrovoljno i besplatno! Ne plaća se za to, jer krv spašava mnoge živote, a za spas života pravi čovjek ne traži novac. To bi bilo isto tako kao kad bi netko spasio utopljenika ili nekoga izvukao iz goruće kuće. Zar bi netko za to tražio plaću?

Vašom krvlju će se spasiti život i vratiti zdravlje djece, majkama i našim građanima. Ono što vi danas dajete trebat će sutra vama i vašoj djeci. Ako će svaki odrasli građanin dati samo jedamput godišnje krv, imat ćemo dovoljno krvi za svakog bolesnika i to u većim količinama.

Krv je danas nezamjenljiv lijek, a možemo je dobiti ako bude među nama svijesti. Zato je potrebno da se prijavi što veći broj davalaca krvi.

Život, koji spašavate davanjem krvi, može da bude i vaš život i život vašeg najmilijeg.